LAUSUNTO ID-18273306

20.09.2018 POL-2018-34691

Eduskunnan Hallintovaliokunta
haV@eduskunta.fi

Poliisihallituksen lausunto Valtioneuvoston paikkatietopoliittisesta selonteosta VNS 2/2018 vpPoliisihallituksen lausunto Eduskunnan hallintovaliokunnalle Valtioneuvoston paikkatietopoliittisesta selonteosta VNS 2/2018 vp

1 Yleistä

Eduskunnan hallintovaliokunta pyysi Poliisihallitukselta lausuntoa Valtioneuvoston paikkatietopoliittisesta selonteosta VNS 2/ 2018 vp.

Poliisitoimessa paikkatietoa käytetään ja tuotetaan ja hyödynnetään lähes kaikilla poliisitoimen osa-alueilla. Poliisitoimessa paikkatieto liittyy keskeisesti operatiivisen toiminnan suunnitteluun, resurssien sijoittamiseen ja oikeaan ajoittamiseen, poliisin valvonta- ja hälytystehtävien suorittamiseen, analyysiin, rikostiedusteluun, rikostorjuntaan.

Tietojohtoisen poliisitoiminnan toteuttaminen edellyttää paikkatietoihin liittyvää analysoitua tietoa oikeiden resurssien kohdentamiseksi oikeaan aikaan oikeaan paikkaan. Niukkojen poliisiresurssien kohdentaminen vaatii tietoa todennäköisimmistä tehtäväpaikoista ja määristä analysoidun tiedon perusteella.

Paikkatiedon merkitys turvallisuusviranomaisten toiminnassa kasvaa jatkuvasti.

2 Poliisihallituksen lausunto

Valtioneuvoston paikkatietopoliittinen selonteko VNS 2/2018 vp on luonteeltaan strategiatason selvitys paikkatietoasioihin liittyvistä ongelmista ja nykytilasta sekä strategisista tavoitteista asian hoitamiseksi.

Poliisihallitus on osallistunut osaltaan selontekoa valmisteltaessa erilaisiin työpajoihin ja haastatteluihin.
Selonteossa on varsin kattavasti kuvattu paikkatietoon liittyvät haasteet ja niiden ratkaisut sekä hahmoteltu niihin liittyviä mahdollisuuksia toiminnallisesta ja liiketaloudellisestakin näkökulmasta.

Selonteon näkemyksiin on helppo yhtyä. Laadukkaat osoitetiedot, tarkka paikannus kaikkien käyttöön sekä turvallisuusviranomaisille toteutettava yhteinen paikkatietoalusta ovat poliisitoiminnan kannalta erittäin tärkeitä

tavoitteita. Poliisihallitus vastaa keskeisten turvallisuusviranomaisten[1] kenttäjohtamiseen luotavan järjestelmän (KEJO) kehittämisestä. Järjestelmän on tarkoitus luoda yhteinen alusta turvallisuusviranomaisten tehtävien, niin omien kuin yhteistenkin, hoitamiseen sekä tehtäviin liittyvien tietojen välittämiseen (ml. paikkatieto). Järjestelmä käyttää yhteistä paikkatietoalustaa, jolloin kaikilla viranomaisilla on käytössään yhteinen peruspaikkatietoaineisto[2]. Tältä osin on suotavaa että myös ne viranomaiset, jotka eivät käytä yhteistä aineistoa, saadaan toiminnan kehittyessä ajan kuluessa mukaan yhdenmukaisiin ratkaisuihin.

Paikkatietoaineistoihin liittyvien käytännön kehittämisasioiden osalta Poliisihallitus perustaa KEJO- hanketta varten pysyvän paikkatietoasioiden käyttäjäorganisaatioiden yhteistyöryhmän. Viranomaiset tarvitsevat oman, yhteisen paikkatietoalustan ja perusaineiston. Eurooppalaisessa Galileo PRS - paikannusratkaisussa voidaan tulevaisuudessa jakaa tarkkaa, aikavarmistettua sijaintitietoa turvallisesti yhteiskunnan kannalta kriittisissä toiminnoissa.

Paikkatieto on keskeinen osa myös poliisin yhteistoimintaa muiden maiden kanssa. Poliisitoimella on ollut EU-rahoitteinen hanke yhteispartioinnin mahdollistamiseksi Suomen ja Ruotsin välisellä maarajalla Torniossa. Työturvallisuuden näkökulmasta on ehdottoman tärkeää, että yksiköiden paikkatietoa voidaan jakaa ja välittää tarvittaessa valtioiden poliisiorganisaatioiden välillä. Sama koskee myös muita viranomaistoimijoita. Tämä edellyttää valmiiksi mietittyjä ratkaisuita tietojen säilyttämisen, suojaamisen, jakamisen ja käytön osalta.

Selonteossa on erittäin tärkeitä periaatteita, joiden toteutuminen vähentää ja poistaa merkittävästi nykyisissä paikkatieto- ja osoiteaineistoissa olevia virheitä. Mikäli aineistot saataisiin yhdessä sovitussa formaatissa yhdenmukaisesti vaikkapa kunnista Maanmittauslaitokselle, voitaisiin luoda prosessi, jolla aineistot voitaisiin päivittää nykyistä useammin ja tarkemmin.

Yhteiskunnan keskeisillä toimijoilla[3] on olemassa tarkkoja paikkatietoaineistoja, jotka on kerätty yhteiskunnallista tehtävää varten, mutta yksityistämisen jälkeen paikkatietoaineistoista on saattanut myös tulla maksullista liiketoimintaa. Tarkkojen osoitetietojen luovuttaminen avoimesti kaikille tehostaisi (esim. Postin) kilpailijoiden toimintaa. Nämä aineistot tulisi Poliisihallituksen näkemyksen mukaan saada kuitenkin viranomaisten käyttöön, vaikkei niitä avoimeen käyttöön jaettaisi.

Teknologian kehitys aiheuttaa poliisitoiminnassa ja muissa viranomaisissa nykyisen toiminnallisen radiokommunikaation ja tietoliikenteen yhdistymisen. Nykyisin käytössä oleva tetra-järjestelmä korvattaneen uudella teknologialla viimeistään 2030 lukua lähestyttäessä. Erilaiset drone-pohjaiset ratkaisut yleistyvät paitsi valvontavälineissä, myös poliisin operatiivisina välineinä tilanteiden ratkaisemisessa.

---

[1] KEJO:n tulevia käyttäjiä ovat poliisitoimi, pelastustoimi, ensihoito, sosiaalitoimi, rajavartiolaitos, puolustusvoimat, ja tulli. Mukaan pyydetään myös Hätäkeskuslaitoksen edustus.
[2] POL IT-keskuksen turvakartta-aineisto.
[3] esimerkiksi POSTI Oy.

Poliisihallitus pitää tärkeänä, että paikkatietoasioihin liittyvää lainsäädäntöä laadittaessa huomioidaan se, ettei säädöksillä luoda esteitä viranomaisten, ja erityisesti poliisitoimen, oikeudelle saada paikkatietoaineistoja käyttöönsä muilta toimijoilta. Lainsäädäntöä tehtäessä tulee varmistaa, että muilla toimijoilla on velvollisuus luovuttaa[4] paikkatietoaineistot viranomaisille maksutta.

Poliisitarkastaja Marko Savolainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 20.09.2018 klo 10:47. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

[4] pois lukien liikesalaisuuden piiriin kuuluvat aineistot.